

Minimální preventivní program

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento PPŠ	Fakultní základní škola Pedagogické fakulty UK, Praha 13, Trávníčkova 1744
Jméno a příjmení ředitele	PaedDr. František Hanzal
Telefon na ředitele	251 091 650, 603 420 513
E-mail na ředitele	frantisek.hanzal@zstravnickova.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Jana Mácová
Telefon	725 328 196
E-mail	jana.macova@zstravnickova.cz

Jméno výchovného poradce	Mgr. Olga Bočková
Telefon	251 091 647, 603 189 642
E-mail	olga.bockova@zstravnickova.cz
Specializační studium	Ano
Realizátor vzdělávání	PedF UK v Praze

Jméno školního psychologa	Mgr. Lenka Běloušková
Telefon	603 141 070
E-mail	lenka.belouskova@zstravnickova.cz

Jméno školního speciálního pedagoga	Mgr. Jana Gajzurová
Telefon	730 897 804
E-mail	jana.gajzurova@zstravnickova.cz

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	18	438	28
ZŠ - II.stupeň	12	303	26
Ostatní pedagogičtí pracovníci			35
Celkem	30	741	Celkem pedagogů na škole 89

* Jedná se o celkový počet pedagogů na škole. Nejedná se o součet údajů uvedených výše (někteří pedagogové mohou učit na více stupních zároveň).

2. ANALÝZA SITUACE

Naše škola je **úplnou základní školou s 1. až 9. ročníkem**. Kapacita školy uvedená v rejstříku škol – 950 žáků není naplněna (skutečnost 741 žáků). Vzhledem k demografickým skutečnostem v oblasti, kde škola vyvíjí svou činnost, dochází k dlouhodobému nárůstu počtu žáků. Ten byl nyní rychlejší než v minulých letech, protože od března roku 2023 nepřetržitě přijímáme žáky uprchlíky z UA. Proto byly v předchozích letech otevřeny 4 první třídy, kde jsou i žáci s OMJ, kteří u nás absolvovali přípravné kurzy nebo adaptační skupiny. Loňská druhá třída složená zcela z dětí utečenců z UA byla rozdělena mezi ostatní čtyři třetí třídy. Na druhém stupni máme všechny ročníky po třech třídách a s vysokou naplněností kapacity. Na druhém stupni jsou všichni uprchlíci integrováni do tříd.

Budova školy se nachází uvnitř sídliště, na okraji Prahy. Oblast je zkulturněna mnohými dětskými hřišti, parky apod. podporujícími klidné zázemí. Navzdory tomu, že oblast sama i škola nabízí mnohé možnosti využití volného času, dochází někdy u žáků k bezcílnému potloukání se ve volném čase, které s sebou nese mnohá rizika, na něž se škola snaží reagovat právě nastavením svého preventivního programu. Většina žáků má bydliště na Praze 13, školu však navštěvují i žáci z širšího okolí (přílehlá města a vesnice ve Středočeském kraji). Školu tvoří jedna velká budova rozdělená do několika pavilonů. Po přestavbách v minulých letech se škola rozrostla o další pavilon, kde jsou nyní učebny především 1. stupně a specializované učebny pro výuku ICT. Některé učebny jsou vybaveny jako odborné pracovny a v posledních letech se je daří významně modernizovat. Členitost budovy má mnohé výhody, ale nese i jistá rizika. Třídy 1. a 2. stupně se nachází většinou na odlišných pavilonech, což znamená zejména pro mladší žáky více klidu. Zároveň díky častému stěhování a docházení do odborných učeben (např. jazyků) dochází k velmi přirozenému setkávání prvního a druhého stupně. Nespornou výhodou je fakt, že v žádné části školy nedochází k velké kumulaci žactva, to je rovnoměrně rozptýleno. Nevýhodou naopak jsou chodby vedoucí často za několik rohů. V rámci jednoho dohledu pro zajištění bezpečnosti žáků vyžadují vyšší míru aktivity pedagoga, protože celý prostor není kontrolovatelný z jednoho místa. Na některých chodbách jsou proto dohledy posilovány dalším pedagogem.

Pedagogický sbor se daří v posledních letech posílit o mladší pedagogy, a tak je lépe rozvrstven do celého věkového spektra. V naprosté většině jsou pedagogové plně aprobovaní a dále se vzdělávají. Škole se daří zajišťovat i potřebnou asistenci pro žáky. Potřeba asistentů však stále roste a není snadné ji zcela uspokojit. Ve sboru máme i dvojjazyčné asistenty a pedagogy se specializací na ČJ jako druhý jazyk. Stali jsme se pověřenou školou pro péči o žáky s OMJ a zřizujeme intenzivní kurzy českého jazyka pro děti příchozí z cizích zemí.

Součástí školy: Škola je zapojena do mnoha projektů, zkvalitňujících vzdělávací nabídku školy, nebo rozšiřujících možnosti využití volného času, či nabídky jednorázových projektových odpolední atp. Cílem všech těchto realizovaných projektů je podpora badatelské činnosti žáků a inkluzivního pojetí vzdělávání. Velkým přínosem je i dlouholetá spolupráce se společností TIB, která nabízí žákům mnohé aktivity v IT zejména se zaměřením na programování a robotiku. Z hlediska volnočasových aktivit škola nabízí množství kroužků – zaměřených na sport, umění, počítačové dovednosti atd.

Ve škole jsou **žáci se speciálními vzdělávacími potřebami** – žáci ze sociálně znevýhodněného prostředí, děti cizinců a příslušníků národnostních menšin (s omezenou nebo téměř žádnou znalostí českého jazyka) a žáci se zdravotním postižením, s lehkým mentálním postižením, se specifickými poruchami učení a chování nebo vývojovými poruchami. Ve škole se učí i žáci mimořádně nadaní. Škola proto zajistila do některých tříd asistenty pedagoga a s některými dětmi pracuje školní speciální pedagog. Školní psychologka a speciální pedagožka se věnují reedukaci specifických obtíží či kurzům zaměřeným na rozvoj sociálních dovedností.

Klima školy je dobré a podporující, žáci mají možnost o svých problémech hovořit s třídním učitelem, ředitelem, výchovným poradcem či metodikem prevence, nebo školní psychologkou. Zřízena je také schránka důvěry. Tradiční nástěnku s odkazy na pomáhající instituce, kterou obstarává metodička prevence doplnila také roce nově zřízená elektronická nástěnka. Ta dětem umožňuje na hlavní chodbě získat pohodlně všechny informace jak z prostředí školy, jídelny, družiny a volnočasových aktivit, tak právě i mnohé informace z oblasti prevence. Všechny odkazy na spolupracující instituce, či doporučená pracoviště pro pomoc při indikovaných problémech žáků jsou nejen součástí tohoto dokumentu (viz. příloha), ale jsou také zveřejněny na webu školy. Klima školy je každý rok již několik let měřeno evaluačním dotazníkem a následně meziročně srovnáváno. Získaná data jsou dobrou zpětnou vazbou a jsou využívána k zavádění změn s cílem vytvářet bezpečné školní prostředí. V tomto šetření se mají možnost vyjádřit žáci naší školy k tomu, jak vnímají oporu od svých pedagogů, jak vnímají přenos učeného do jejich života a jak vnímají vztahy se spolužáky. Dotazník pro pedagogy zjišťuje kohezi pedagogického sboru, nároky a podporu vedení školy a míru podpory a podmínek k práci.

Škola má podrobně zpracovaný **školní řád**, se kterým jsou seznamováni na začátku roku žáci i jejich rodiče a který je umístěn i na webu školy. Součástí ŠŘ jsou i pravidla hodnocení žáků. Školní řád je každoročně upravován, dle aktuálních potřeb. Proto v něm

přibyly části řešící distanční výuku a etický kodex školy. Upravováno bylo například i používání mobilních telefonů a jiné elektroniky během vyučování i o přestávkách. Schvalován je školskou radou, ve které jsou zástupci rodičů. Témata primární prevence jsou součástí ŠVP, jsou zakomponována do jednotlivých předmětů a podrobněji zpracována v tomto MPP a krizovém plánu školy (viz. příloha).

Škola využila příležitosti v době uzavření škol na jaře 2020 a významně zrevidovala **ŠVP**. Úpravou prošla nejen část zabývající se vzdělávacími oblastmi, kde byla preventivní témata i v minulosti široce zastoupena, ale byla revidována průřezová témata. Tak jak jsou nyní nastavena a šířeji zastoupena, měla by nám významně pomáhat posilovat osobnostně sociální rozvoj dětí a demokratickou kulturu školy, což jsou nezastupitelné faktory v prevenci sociopatologických jevů. Škola se velmi aktivně zapojuje do nejrůznějších grantových pobídek, které cílí na zkvalitňování nejen hmotného vybavení pro výuku, ale také systematického moderního vzdělávání pedagogů a rozšiřování nabídky komunitních aktivit pro žáky a jejich rodiče.

Školní poradenské pracoviště je zároveň školním preventivním týmem a pracují v něm: ředitel školy (PaedDr. František Hanzal), zástupkyně ředitele a výchovná poradkyně (Mgr. Olga Bočková), školní metodička prevence (Mgr. Jana Mácová), školní psycholožka (Mgr. Lenka Běloušková) a speciální pedagožka (Mgr. Jana Gajzurová). Setkává se pravidelně jednou týdně a koordinuje aktivity v oblasti prevence, kariérového poradenství, reedukace, cíle a strategie pro další období a evaluace.

ŠMP spolupracuje s obvodní metodičkou prevence z PPP a podle potřeby konzultuje s obvodním koordinátorem MČ Praha 13. Třídní učitelé spolupracují v oblasti rizikového chování žáků se ŠMP a VP. V průběhu roku jsou učitelé ŠMP informováni o aktualitách v oblasti prevence rizikového chování a tyto informace dále teoreticky nebo prakticky předávají dětem a rodičům na třídních schůzkách a individuálních konzultacích. Důležité informace jsou dále také učitelům dávány na vědomí vývěskou ve sborovně, mailem atd.

Třídní učitelé průběžně monitorují problémy ve třídě, pomáhají naplňovat plnění preventivního programu školy. V uplynulých letech byla zavedena karta třídy, ve které třídní učitelé vyhodnocují klima třídního kolektivu, jeho rizika a potřeby. V případě potřeby konzultují se členy preventivního týmu školy postup a řešení problémů.

Škola má dle výše uvedeného dobrý stabilní základ pro preventivní činnost. MPP vychází z **Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí i mládeže na období 2019 – 2027**, která zahrnuje tato rizika:

- 1 Agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, domácí násilí, krizové situace spojené s násilím, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, krádeže, loupeže, vydírání, vyhrožování
- 2 Záškoláctví
- 3 Závislostní chování, užívání různých typů návykových látek, netolismus, gambling
- 4 Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- 5 Spektrum poruch příjmu potravy
- 6 Negativní působení sekt
- 7 Sexuální rizikové chování

Pro **analýzu současného stavu** rizikového chování žáků a vytvoření vyplývajícího dalšího zaměření prevence v této oblasti byly použity zápisy VP, informace od TU (průběžná spolupráce) a karty tříd, informace od školního psychologa, závěrečné zprávy lektorů Projektu Odyssea a dalších spolupracujících organizací, zápisy komise, zápisy z porad a rozhovory s rodiči a deník ŠMP z minulého období. Nedílnou součástí vyhodnocování jsou i šetření klimatu prováděná ŠMP.

Z pohledu naší školy vnímáme jako **hlavní oblasti** u mladších žáků prevence RCH (rizikové chování) v dopravě, prevence intolerance a počínající formy násilí, prevence patologického hráčství a kyberšikany. U žáků druhého stupně jsou to pak především prevence záškoláctví, násilí, šikanování a kyberšikany, sebepoškozování, hráčství a vandalismu a také poruch příjmu potravy a experimentování s návykovými látkami, především s tabákovými výrobky a alkoholem. Celoškolně je pak naším hlavním tématem klima třídních kolektivů a vztah žáků a pedagogů. Žádné z témat národní strategie neopomíjíme, ale na některá se cíleně více zaměřujeme (viz. dlouhodobé a krátkodobé cíle MPP). Zapojení třídních učitelů se daří zlepšovat. Významně se posílilo procento učitelů, kteří cíleně pracují s třídní dynamikou v třídnických hodinách.

Nelze opomenout **specifika po znovuotevření škol** po dlouhé distanční výuce. Pozorujeme u žáků ztrátu některých pracovních návyků, ztíženou sociální interakci s vrstevníky, vyšší úzkostnost a menší frustrační toleranci, menší schopnost respektovat potřeby druhých a jinakost. V těchto oblastech napáchala distanční výuka velké škody a nebude možné očekávat, že se děti z nich rychle zotaví.

Po zahájení války na Ukrajině v únoru 2022 do naší školy stále přibývá **velké množství žáků z řad utečenců**. Tito žáci přichází s různými traumaty, která ovlivňují jejich chování a začlenění do kolektivu. Mnozí z nich pokračují v distančním studiu ukrajinského systému školství, což má vliv na jejich větší unavitelnost a pracovní morálku. Nesou si s sebou také jiné kulturní odlišnosti a jiné hodnoty ve vnímání důležitosti vzdělání, což je vidět ve velmi rozlišném pracovním nasazení. Někteří žáci jsou velmi snaživí a chtějí učivo rychle dohnat a zapojit se do českého systému školství, jiní naopak projevují nezájem a jejich snaha je nízká. S tím mnohdy koresponduje i spolupráce s rodiči, kteří bývají často pracovním velmi vytížení, obzvláště jedná-li se o matky, které se zde ocitly bez mužských partnerů. Dětem z řad uprchlíků je třeba věnovat velkou pozornost a hledat způsoby, jak těmto dětem zapojení v kolektivu i procesu učení co nejvíce pomoci. Nejde však pouze o žáky z Ukrajiny. Školu navštěvuje velké množství žáků i z jiných cizích zemí (Kazachstán, Čína, Vietnam,...).

3. DLOUHODOBÉ CÍLE

- **Wellbeing** – zahrnuje všechny postoje a postupy vedoucí k práci s žáky jako s osobnostmi. Bere ohled na celkový bio-psycho-socio-spirituální vývoj dítěte, nejen na výkonovou a akademickou stránku vzdělávacího procesu. Jde nám o celostní pojetí zdraví, které zahrnuje – zdraví sociální, duševní, organizační, které se ve škole pojí se zdravým učením. Cílem je vytvářet podmínky pro bezpečné, respektující, podporující a aktivní vzdělávání nejen žáků, ale všech aktérů školního procesu. V této oblasti je velmi žádoucí nyní akcentovat především problematiku duševního zdraví a sebepéče. Vytvářet k tomu příležitosti jak pro žáky, tak pro pedagogy a pravidelně tato témata vnášet nejen do třídnických, ale i do dalších hodin. Součástí je i péče o pedagogický sbor, teambuildingové aktivity, nabídka možností sportovního a relaxačního využití.
- **Formativní hodnocení** není sice přímo preventivním tématem, ale spatřujeme v něm velice podstatný vliv na žákovo prožívání. Zvyšuje angažovanost žáka, jeho aktivitu, snižuje frustraci z neúspěchu, eliminuje trestání za chybu. Chybu

využívá jako motiv k dalšímu učení. Tím vším přispívá k lepšímu školnímu klimatu a napomáhá v prevenci mnoha RCH jako jsou např. agrese a záškoláctví.

- **Klima školy** – zájmem školy je napomáhat vytvářet co nejzdravější třídní klima, které se pak přenáší na celou školu. Jsme přesvědčeni, že zde je největší příležitost, jak předcházet mnoha projevům RCH. Nutné proto je vzdělávání pedagogů v oblasti práce se školním kolektivem pro vytvoření bezpečného klimatu, pozitivních vztahů a kázně ve třídách.
- K cílenému ovlivňování třídního klimatu může funkčně docházet tam, kde pedagog rozumí vývoji **třídní dynamiky**. Proto na toto téma dlouhodobě cílíme.
- Nekázeň vnímáme ve většině případů jako problém spojený s žákovským nedostatečným pochopením potřebnosti pravidel. Je potřeba dlouhodobě a systematicky pracovat s žáky na **vytváření školních pravidel** a vnímání jejich nutnosti jako prostředku k většímu bezpečí a snazší orientaci v životě školy.
- Zároveň v rámci výzvy 58 bylo proškoleno 20 pedagogů v systému „Škola bez poražených“.
- **Uprchlíci z UA** – škola pracuje intenzivně na začlenění žáků, kteří uprchli před válečným konfliktem na Ukrajině. Jedná se o žáky, kteří mohou být traumatizováni. Mnozí mají nulovou znalost jazyka a minimální předporozumění sociokulturnímu klimatu ČR, protože odcházeli z nutnosti a bez možnosti větší přípravy. Školský systém UA je navíc v mnohém nekompatibilní s naším českým. Podpora žáků v začlenění a ke školní úspěšnosti je tedy velmi potřebná, a to jak ve vzdělávací, tak ve výchovné oblasti, a především v psychosociálních aspektech. Tuto podporu zajišťují nejen pracovníci ŠPP, ale také ukrajinská asistentka pedagoga a dvojjazyčná asistentka.
- **6. třídy** - Mnohdy nezůstávají kolektivy stejné, malý počet žáků odejde na víceletá gymnázia a k nám přichází žáci ze škol bez druhého stupně. Samotný přestup na systém druhého stupně klade na žáky velké nároky ohledně samostatnosti a zodpovědnosti. Zároveň jde o žáky s nastupující pubertou, a tedy v období přirozeného vzdoru. Proto je nutné situaci pečlivě monitorovat a pořádně pro ně adaptační dny, které spolu s třídními učiteli, někdy i externími organizacemi připravuje školní psycholožka a speciální pedagožka.
- **Záškoláctví**, nebo vyhýbání se nepohodlí či obtížím ve škole a jeho včasný odchyt v jeho počátcích, především u žáků druhého stupně. V této oblasti je potřebný důsledný monitoring a komunikace nejen s žáky a jejich rodiči (ta musí proběhnout

prokazatelnou, tedy nejlépe písemnou formou, tj. mail či zápis z rozhovoru do deníku třídního učitele, který byl zaveden před dvěma lety), ale také mezi učiteli navzájem.

- **Integrace žáků** - u žáků s poruchami chování, vývojovými poruchami a s poruchami učení, se častěji projevuje sekundární symptomatika (nekázeň, vyčlenění z kolektivu).
- Pokračování a zefektivňování **spolupráce** rodičů, třídních učitelů, VP, ŠMP, školního psychologa a vedení školy při řešení RCH, vytvoření co nejjednoduššího a zároveň co nejúčinnějšího systému podchycení a společného řešení RCH již v samých počátcích, prvních příznacích.
- **Demokratická kultura školy** - respekt a vedení k přijetí jiných kultur a národností (vzhledem k širšímu celospolečenskému dění a politické situaci), předcházení projevům extremismu, rasismu a xenofobie. Vytváření prostředí bezpečí a důvěry. O demokratickou kulturu se v naší škole do značné míry stará školní parlament.
- **IT bezpečí** při používání internetu, sociálních sítí a prevence kyberšikany jsou celorepublikovým problémem, který se dávno netýká jen dětí druhého stupně.
- **Závislosti** jsou rizikovým faktorem napříč všemi ročníky a celospolečensky klesá věková hranice ohrožených. Na druhém stupni jsou to především rizika spojená s užíváním tabákových výrobků, případně alkoholu. Závislosti na IT jsou stále častěji ohroženy i děti na prvním stupni. V této oblasti je vliv rodiny žáka tak silný, a vysoká míra společenské tolerance tak rozšířená, že působení školy je omezeno na dvě oblasti, tedy informovanost rodičů a dětí před tímto nebezpečím a dostatečná nabídka volnočasových aktivit.
- **Komunikace s rodiči** – nastavení funkčních a efektivních způsobů komunikace především v oblasti rodin málo spolupracujících.

4. KRÁTKODOBÉ CÍLE

Cíl číslo: 1

Cíl:	Wellbeing žáků i pedagogů
Ukazatele dosažení cíle:	Snížení počtu dětí, které potřebují akutní psychologickou podporu ŠP, zápisy VP, ŠMP, ped. rady.
Zdůvodnění cíle:	Po návratu dětí do škol z distanční výuky pozorujeme vyšší úzkostnost a více dětí, které mají zhoršený psychický stav a obracejí se na školní psycholožku.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Klima školy, wellbeing, záškoláctví, závislosti

Cíl číslo: 2

Cíl:	Pěstování sebepečce
Ukazatele dosažení cíle:	Snížení počtu dětí, které potřebují akutní psychologickou podporu ŠP, nebo u kterých se objevují patologické úlevové mechanismy, či projevy špatného sebepřijetí jako jsou sebepoškozování, únik do závislosti, poruchy příjmu potravy, zápisy VP, ŠMP, ped. rady.
Zdůvodnění cíle:	Po návratu dětí do škol z distanční výuky pozorujeme také nárůst závislostního chování, poruch příjmu potravy a sebepoškozování.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Wellbeing, záškoláctví

Cíl číslo: 3

Cíl:	Posilování bezpečného postavení integrovaných žáků
Ukazatele dosažení cíle:	Snížení počtu řešených případů, závažnosti nebo frekvence jednotlivých nežádoucích projevů; snížení počtu stížností rodičů; zvýšení informovanosti ostatních žáků o této problematice, porozumění potřebám dětí s problémy a jejich akceptace (formou ústní zpětné vazby po preventivních programech/třídnických hodinách); zvýšení orientace v této problematice u pedagogů (účast na školeních).
Zdůvodnění cíle:	Děti s poruchami chování (konkrétně ADHD), vývojovými poruchami (konkrétně poruchy autistického spektra) a s

poruchami učení, kde se projevuje sekundární symptomatika (nekázeň, vyčlenění z kolektivu) těmito problémy (projev – agresivní chování) často velmi narušují atmosféru ve třídě, ovlivňují svým chováním a příkladem i ostatní děti, nebo naopak (a často současně) nemají odpovídající sociální kompetence a dělá jim problémy se do kolektivu začlenit. Je potřeba v tomto ohledu vzdělávat i pedagogický sbor, jak s dětmi s danými poruchami, s ostatními dětmi a třídou jako celkem pracovat. Dále pak je v této oblasti důležité dobře nastavit využívání asistentů pedagoga.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Klima školy, wellbeing, integrace žáků, demokratická kultura školy

Cíl číslo: 4

Cíl: Posilování prosociálního chování žáků, posilování komunikačních dovedností při řešení konfliktů.

Ukazatele dosažení cíle: Zvýšená důvěra žáků v pomoc ŠPP, zvýšený počet situací, které se podařilo řešit domluvu či dohodou bez následné nutnosti kázeňských nebo jiných sankčních opatření. Zvýšené vnímané bezpečí žáků ve třídě (dotazníky vlastní šetření klimatu).

Zdůvodnění cíle: Posilování těchto kompetencí vede k zvyšování samoúdržavných mechanismů v třídních kolektivech v okamžicích vzniku krize v třídní dynamice. Naším cílem je vytvoření jednak bezpečného a příjemného prostředí pro dítě a jednak i dobrých podmínek pro vzdělávání. V dobrých a soudržných kolektivech navíc bývá obecně lepší kázeň. Pocit bezpečí a přijetí prokazatelně vede k lepšímu vztahu žáků ke škole a pak následně i ke kvalitnějšímu vzdělávání. Naším cílem je vytvoření jednak bezpečného a příjemného prostředí pro dítě a jednak i dobrých podmínek pro vzdělávání. V dobrých a soudržných kolektivech navíc bývá obecně lepší kázeň. Pocit bezpečí a přijetí prokazatelně vede k lepšímu vztahu žáků ke škole a pak následně i ke kvalitnějšímu vzdělávání.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Klima školy, wellbeing, demokratická kultura školy

Cíl číslo: 5

Cíl: Stmelování kolektivů 6. tříd

Ukazatele dosažení cíle: Snížení počtu řešených případů kázeňských přestupků, znalost dětí mezi sebou (zpětné vazby a aktivity v rámci adaptačního kurzu), zvýšení koheze třídy (dotazníky).

Zdůvodnění cíle: Chceme eliminovat problémy v těchto kolektivech (nekázeň, šikana). Po obměně žáků v šestých třídách z důvodu odchodu na střední školy a příchodu nových žáků ze škol bez druhého stupně v posledních letech zaznamenáváme větší problémy v těchto kolektivech. Práce se třídou pomáhá tento stav zlepšit. Adaptační kurz dává možnost se třídou na začátku školního roku

Cíl číslo: 5

intenzivněji pracovat, dát dětem společné zážitky a zahájit pozitivním způsobem společné fungování třídy.

Návaznost na dlouhodobé cíle:

Prevence šikany, wellbeing a klima školy, demokratická kultura školy, 6. třídy

Cíl číslo: 6

Cíl: Prevence kyberšikany a závislostí na PC

Ukazatele dosažení cíle: Evaluační dotazníky po preventivním programu, zápisy ŠMP, VP.

Zdůvodnění cíle: Stále více dětí se v nějaké formě setkává s kyberšikanou nebo provozuje rizikové chování na internetu – mohou se stát obětí kybergroomingu, kyberstalkingu, vydírání apod. Děti by měly znát zásady bezpečného chování na internetu a rozumět rizikům, která jim při jejich nedodržení hrozí. Neméně rizikové je také počítačové hráčství.

Návaznost na dlouhodobé cíle: IT bezpečí, demokratická kultura školy, závislosti

Cíl číslo: 7

Cíl: Posílení prevence extremismu, xenofobie a rasismu

Ukazatele dosažení cíle: Nenarůstání počtu řešených případů konfliktů (s tímto zaměřením) mezi žáky; příp. evaluační dotazníky po preventivním programu, záznamy VP, ŠP a ŠMP

Zdůvodnění cíle: Vzhledem k výraznějšímu nárůstu počtů žáků s OMJ pocházejících z nejrůznějšího sociokulturního prostředí, lze predikovat zvýšené riziko těchto potíží.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Klima školy, demokratická kultura školy, IT bezpečí

Cíl číslo: 8

Cíl: Kultivace vztahů, komunikace a spolupráce s rodinou žáka

Ukazatele dosažení cíle: Zpětné vazby od učitelů – zvýšení sebedůvěry a jistoty pedagoga při komunikaci s rodiči; zpětné vazby od rodičů – vnímání naší školy jako místa otevřeného spolupráci, kde najdou pomoc při řešení problémů. Zvýšená spoluúčast rodičů na dění ve škole, při aktivitách školy a v sdružení rodičů i účast na edukačních programech pro rodiče.

Zdůvodnění cíle: Dobrá komunikace s rodinou zvyšuje pravděpodobnost školní úspěšnosti žáků, kultivuje školní klima a napomáhá snazšímu

Cíl číslo: 8

řešení potíží.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Demokratická kultura školy, komunikace s rodiči, spolupráce

Cíl číslo: 9

Cíl: Zvýšení erudovanosti žactva o nebezpečnosti návykových látek
Ukazatele dosažení cíle: Snížený odchyt zadržovaných tabákových a nikotinových výrobků u žactva. Vyšší míra schopnosti odmítat nabízené a nižší ochota experimentovat.

Zdůvodnění cíle: Celorepublikový problém s velmi rozšířeným užíváním nikotinových sáčků a elektronických cigaret, kde se u obojího žáci domnívají, že jsou buď zcela neškodné, či méně škodlivé, nebo dokonce zcela legální. Je nutné zvýšit povědomí žáků o rizicích i legislativě tak, aby nedocházelo k experimentování z nevědomosti.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Závislosti

5. SKLATBA AKTIVIT MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

a) Pedagogové

- **Metodická sdružení** - sdílení informací v oblasti prevence RCH (na pedagogických radách). Informace o aktuální situaci v oblasti prevence RCH. Sdílení informací z absolvovaných konferencí, schůzek s obvodním metodikem prevence atd. (realizuje ŠMP J. Mácová)
- **Vzdělávací kurz, seminář** – jednodenní kurz pro celý pedagogický sbor na některé aktuální téma, po dohodě s vedením školy (realizuje zvolená externí organizace, dle grantových možností školy)
- **Vzdělávací kurz** – individuální vzdělávání pedagogů, dle jejich zájmu a potřeb (vybírají pedagogové sami v souladu s PPŠ, schvaluje vedení školy, dle akreditace poskytovatele a grantových možností školy)
- **Zážitkové semináře** – krátké (2 – 3 hodinové) semináře s možností praktických ukázek na aktuální témata, která se ukazují jako potřebná, např. třídnické hodiny, poskytování zpětné vazby atp. (realizuje ŠMP J. Mácová ve spolupráci se ŠP L. Bělouškovou a spec. ped. J. Gajzurovou)
- **Individuální konzultace** – poskytnutí pomoci a podpory především třídním učitelům s vedením třídy a při řešení jednotlivých případů RCH. (realizuje ŠMP Jana Mácová ve spolupráci se ŠP L. Bělouškovou)

b) Žáci - Tematické bloky zaměřené na prevenci RCH zařazené do výuky

- **Bezpečné chování**

Doprava; škola a okolí, osobní bezpečí, vztahy mezi dětmi a rodinné vztahy, řešení konfliktů, chování k neznámým lidem, obtěžování, týrání, zodpovědný vztah k přírodě, zdravý životní styl, výživa, hygiena, zdraví a nemoc (lidské tělo), léky, léčivé rostliny, prevence zneužívání návykových látek, základy sexuální výchovy, výuka k lidským právům, základy o principech demokracie, prevence šikany, výchova proti projevům rasismu a intolerance; nebezpečné návyky (počítačové hry, automaty), nebezpečí internetu - **1. až 5. třída – ČJS, realizuje třídní učitel průběžně**

Bezpečnost při pohybových činnostech, prevence úrazů, ochrana zdraví při mimořádných situacích; dodržování pravidel fair play - – **1. až 9. třída – TV – realizuje vyučující průběžně**

Léčiva a návykové látky (užitečnost a možná nebezpečí, negativa), doping - **9. třída – CH – realizuje vyučující – 2 vyučovací hodiny**

Základy finanční matematiky (negativní důsledky spojené s rizikovým nakládáním s financemi) **9. třída – M – realizuje vyučující – 2 vyučovací hodiny**

Biologie člověka - zdravý životní styl, poruchy příjmu potravy, pohlavní choroby - **8. třída – PŘ – realizuje vyučující – 2 hodiny**

- **Internet**

Prevence kyberšikany, užitečnost a nebezpečí internetu (zejm. sociálních sítí) a pravidla jeho bezpečného užívání, prevence zdravotních rizik práce na PC, dodržování zákonů a respektování autorských práv - **3. až 5. třída – ICT – realizuje vyučující – 2 hodiny za školní rok**

- **Osobnostní a sociální výchova**

Sebepoznání a sebepojetí - vztahy k druhým lidem - pohádky, seberegulace a sebeorganizace – regulace vlastního jednání i prožívání, hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost v pohádkách a příbězích, lidské vztahy – vytváření tolerantních vztahů a rozvíjení spolupráce s jinými lidmi, komunikace – skupinová práce v literatuře - **1. až 5. třída – ČJ – realizuje třídní učitel průběžně**

Komunikace a vztahy v kolektivu, s vrstevníky, řešení konfliktních situací, empatie; rodinná výchova; sebepojetí, osobnostní a sociální rozvoj; poruchy příjmu potravy, EMO styl a jeho nebezpečí, sekty, subkultury, xenofobie, intolerance, prevence zneužívání různých typů návykových látek, bezpečné používání internetu (kyberšikana); principy demokracie, právní vědomí a trestní odpovědnost; formy participace občanů v politickém životě, otázky etiky a morálky; počátky partnerských vztahů – ochrana před pohlavními nemocemi (sexuální výchova); zásady 1. pomoci – zejména při zneužití návykových látek; trh práce, volba profesní orientace (osobní zájmy, cíle, vlastnosti a schopnosti) – **6. až 9. třída – Vko a VkZ – realizuje vyučující průběžně (minimálně však 1 hodina na každé téma) a třídní učitel dle potřeb třídy**

Komunikace, mezilidské vztahy, psychohygiena, sebepoznání, kooperace, kreativita, řešení problémů, praktická etika, morálka – **6. až 9. třída – ČJ – realizuje vyučující průběžně**

- **Multikulturní výchova**

Kulturní diference (respektování zvláštností různých etnik, zvyky a tradice jiných národů), jedinečnost člověka, poznávání vlastního kulturního zakotvení, ukázky prózy a poezie. - **4. až 5. třída – ČJ - realizuje vyučující průběžně**

Čtení mediálního sdělení, rozkrývání manipulace verbální i vizuální – **6. – 9. třída – ČJ a VV – realizuje vyučující průběžně (minimálně alespoň 2 hodiny za školní rok)**

Poznávání odlišností, zvyklostí a tradic různých kultur – **6. – 9. třída – Z, AJ, NJ, VV a HV – realizuje vyučující průběžně**

Rozvíjení spolupráce bez ohledu na náboženství, příčiny diskriminace, vztahy mezi kulturami v historickém kontextu, příčiny a důsledky diskriminace a rasové nesnášenlivosti (holocaust) **6. – 9. třída – D – realizuje vyučující průběžně**

- **Environmentální výchova**

Široká problematika ekologie a vztahu k přírodě - **6. – 9. třída – Př – realizuje vyučující průběžně**

c) Žáci – specifická prevence

Specifická prevence je mimo jiné realizována díky získaným grantům.

- **Dobry start** – blok primární prevence zaměřený na vytváření pozitivních a zdravých vztahů ve třídě, k rozvoji sociálních, emočních a komunikačních dovedností a k takového sociálního klima, které není příznivé pro šíření návykových látek a souvisejících sociálně nežádoucích jevů. Orientuje se především na minimalizaci rizikových a podporu protektivních faktorů, které lze programem ovlivnit. Součástí je i rozvoj informovanosti v tématech jako zdravý životní styl, osobní bezpečí, (zne)užívání léků a návykových látek apod. (Vyhodnocení: Záznamové listy lektora, výsledky zpětných vazeb žáků, reflexe třídních učitelů, ŠMP) – **1. až 2. třída – realizují - Lenka Běloušková (školní psycholog) – 2 x 2 hodinové bloky na třídu**

- **Nechceme problémy** - bloky primární prevence orientující se především na minimalizaci rizikových a podporu protektivních faktorů, které lze programem ovlivnit. Těmi jsou především zdravé vztahy ve skupině, sociální a komunikační dovednosti a dostatečná informovanost o problematice užívání návykových látek a souvisejícím RCH. Programu se zúčastní žáci třetích tříd, do kterých byli integrováni žáci z původní ukrajinské třídy. - **3. třídy – realizují Dobronauti, koordinuje Jana Mácová (ŠMP), 3 hodinové bloky na třídu** a bloky primární prevence zaměřené na sociální sítě a internet a bezpečné chování na nich – **7. třídy – realizuje Linkin Sphere, koordinuje Jana Mácová, 8. třídy – realizuje Divadelta, koordinuje Jana Mácová**
- **Poznejme se** – adaptační kurz pro 6. třídy. Systematická práce s cílovou skupinou mimo běžné prostředí, založená na principech interaktivity a cílenosti. Důležité je hlubší vzájemné poznání se mezi žáky, ale i s učitelem. Je součástí komplexního programu primární prevence realizovaného stejnou organizací. – **6. ročníky – realizuje ŠP, ŠSP a třídní učitelé**
- **Od dívky k ženě, od chlapce k muži** – výchovně - vzdělávací beseda na téma dospívání a reprodukční zdraví. – **8. ročníky – dívky i chlapci - realizuje Konsent - 2 hodiny, koordinuje Jana Mácová**
- **Šablony IV** – umožňují zajistit kontinuální péči školní psycholožky a speciální pedagožky – **L. Běloušková, J. Gajzurová**
- **Školní obědy dostupné pro každého** – umožňuje stravování ve školní jídelně i dětem ze sociálně slabého prostředí – **zajišťuje hospodářský úsek školy**
- **Velkou šíří preventivních programů nám zajišťuje Městská policie HMP** – žáci od 1. do 4. třídy mají jeden blok za školní rok od 5. do 9. třídy dva bloky.
- **Škola také navázala spolupráci se Skautským institutem** – programy na posilování koheze tříd

- V průběhu školního roku se žáci školy zúčastní také některých preventivních jednorázových aktivit, besed, komponovaných pořadů a soutěží dle výběru třídních učitelů a po konzultaci se ŠMP. Ovlivněno aktuální nabídkou institucí, vždy však v souladu s preventivním programem školy.

d) Rodiče

- **Kavárna pro rodiče** – projekt, kterým škola reaguje na specifické a aktuální problémy ve společnosti. Cílem je edukace rodičovské veřejnosti v oblasti RCH dětí a mládeže. Je svolávána podle zájmu a aktuálních potřeb rodičů. Krátká přednáška pozvaného odborníka je doplněna diskusí. – **koordinuje F. Hanzal (ředitel školy)**
- **Třídní schůzky** - Rodiče jsou průběžně informováni v oblasti prevence rizikového chování třídními učiteli na třídních schůzkách – učitelé vybírají témata, která jsou v daném věku a pro danou třídu relevantní a informují rodiče, jak i oni mohou k prevenci přispívat.
- Kromě toho realizujeme různé **nespecifické aktivity** k podpoře školního klimatu, identifikace se školou, k vytvoření pozitivního vztahu ke škole, který dává základ dobré spolupráci mezi školou, rodiči a dítětem. Každoročně pořádá škola **komunitní akce** jako jsou Svatomartinské slavnosti nebo Zahradní slavnost na konci školního roku, které jsou otevřené široké veřejnosti. Nabízí také **společné sportovní akce**, nebo např. již tradiční **Vánoční jarmark** s otevřenou vánoční dílnou a koncertem školního sboru.
- **konzultační hodiny** – rodiče mohou kontaktovat pedagoga kdykoliv mimo třídní schůzky a vyžádat si samostatné konzultační hodiny, mohou přijít rodiče spolu s žákem a společně (v tripartitě) probrat nejen výukové záležitosti, ale i chování nebo nějaký problém, které dítě může mít. Cílem je zlepšit komunikaci mezi školou, rodiči a žáky.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 Seznam použitých zkratk

Příloha č. 2 Webové stránky organizací mající vztah k prevenci patologických jevů

Příloha č. 3 Kontakty prevence – kontaktní informace (jména, telefony a e-maily) osob a organizací působících v oblasti problémového chování a prevence rizikového chování

Příloha č. 1 – seznam použitých zkratk:

MPP – Minimální preventivní program

RCH – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

ŠP – Školní psycholog

ŠSP – Školní speciální pedagog

TU – třídní učitel

VP – Výchovní poradce

RVP – Rámcový vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

ŠŘ – Školní řád

TU – Třídní učitel

Vzdělávací předměty:

ČJS – Člověk a jeho svět

VkO – Výchova k občanství

VkZ – Výchova ke zdraví

D – Dějepis

Z – Zeměpis

M – Matematika

Ch – Chemie

Př – Přírodopis

ČJ – Český jazyk

NJ – Německý jazyk

AJ – Anglický jazyk

ICT - informační technologie

VV – výtvarná výchova

DVPP – dozdělávání pedagogických pracovníků

ŽK – žákovská knížka

Příloha č. 2 – webové stránky organizací mající vztah k prevenci patologických jevů:

www.adiktologie.cz

www.alkoholmetr.cz

www.alkoholik.cz

www.bezcgaret.cz

[Bezpečný internet | Rady pro bezpečnost na internetu \(bezpecnyinternet.cz\)](#)

www.bezpecne-online.cz

www.capld.cz/linky.php. (adresář linek důvěry)

[cizinci.npi.cz](#) (Co mám dělat když?)

www.clzt.cz (prevence kouření)

www.dkc.cz (dětské krizové centrum)

www.drogovaporadna.cz

www.drogy-info.cz

www.drogy.net

www.e-bezpeci.cz [Projekt E-bezpečí - E-Bezpečí \(e-bezpeci.cz\)](#)

www.elisad.eu (Elisad je Evropská asociace knihoven a informačních služeb v oblasti alkoholu a ostatních návykových látek)

www.emcdda.eu.int

www.help.eu.com (témata o kouření)

www.idealni.cz

www.internetporadna.cz

www.ippp.cz

[Centrum Locika](#)

<http://www.linkabezpeci.cz/webmagazine/home.asp?idk=393>

[- Nevypušť duši \(nevypustdusi.cz\)](#)

www.minimalizacesikany.cz

[www.npi.cz](#) (nabídka vzdělávacích programů pro pedagogické pracovníky)

www.msmt.cz (adresář speciální školství oddíl prevence) [www.mvcr.cz/prevence/formular/partner.html](#)

www.nekuratka.cz (edukativní stránka pro děti 9 - 12 let)

www.nekurte.cz

[O2 Chytrá škola | Průvodce bezpečným internetem \(o2chytraskola.cz\)](#)

www.odrogach.cz

www.plbohnice.cz/nespor
www.podaneruce.cz
www.poradenskecentrum.cz
www.pppinfo.cz (poruchy příjmu potravy)
www.prevence-info.cz
www.prevence-praha.cz
www.prevcentrum.cz
www.procnemluvime.cz
www.promilesms.cz
www.protisikane.cz (kyberšikana)
<http://prvok.upol.cz> (kyberšikana)
www.varianty.cz/download/pdf/texts_160.pdf (příručka pro učitele - kyberšikana)
www.anabell.cz (poruchy příjmu potravy)
www.rodiceprotidrogam.cz
www.romove.cz
www.saferinternet.cz (kyberšikana)
www.sananim.cz (problematika dětí a drogy)
www.sekty.cz
www.seznamsebezpecne.cz
www.sikana.org
www.SLZT.cz (společnost pro léčbu závislostí na tabáku)
www.horkalinka.cz - problematika kyberšikany
www.teenchallenge.cz
www.-tipni-to.cz
www.zuova.cz/informace/cvz/alkohol.pdf

Příloha č. 3 – Kontakty prevence – kontaktní informace osob a organizací působících v oblasti problémového chování a prevence rizikového chování

Tým metodiků prevence pro Prahu 5 – svolává schůzky metodiků prevence, poradce v oblasti prevence
Mgr. Tomáš Holub, Mgr. Markéta Bínová, Mgr. Alžběta Blašítková - prevenceppp5@volny.cz, tel.: 251 611 803, 735 379 422
<http://prevenceppp5.webnode.cz/>

Protidrogový koordinátor pro Prahu 13 – koordinace a metodická podpora protidrogových preventivních aktivit
Bc. Petr Syrový - Syrovyp@p13.mepnet.cz, tel.: 235 011 453

Proxima Sociale, o.p.s. – organizace programu primární prevence (4.-9. třída), koordinace dobrovolníků a praxí
PhDr. Eva Weislová weislova@proximasociale.cz, tel: 777 471 803

Klub JednaTrojka – nízkoprahové centrum vedené organizací Proxima Sociale o.p.s.
K Zahrádkám (parcela č. 1865/11) 155 00 Praha 13 – Stodůlky, jednatrojka@proximasociale.cz, tel.: 775 610 453, 775 413 551

Městská policie hl. m. Prahy
Bezpečné chování - metodické programy prevence - Ing. Zdeněk Bartoš - bartos.prev@PPŠraha.cz, tel.: 222 025 887, 724 040 578

Preventivně informační skupina - Policie ČR
Praha 5 - po.pis@mvcr.cz, tel.: 974 882 207, 602 121 274

Projekt Odyssea – organizace zajišťující preventivní programy pro školy se zaměřením na vztahy a prevenci rizikového chování
Bc. Věra Korousová – koordinátor, koordinator@odyssea.cz, verakorousova@odyssea.cz, tel.: +420 606 485 278

Dobronauti, hry pro nové hrdiny – hry na podporu zvládnání konfliktů, agrese a jinakosti
Orebitská 630/4, 130 00 Praha 3 – Žižkov, jsem@dobronauti.cz, tel.: +420 732 798 348, Dobronauti

Linkin Sphere – programy na kyberšikanu,
Rosečská 1337/41, 140 00 Praha 4 – Krč, tel.: +420 602 385 653, Kyberprevence | Linkin Sphere

Konsent – workshopy o sexuálním násilí a kybernásilí

Pod starou školou 69, 164 00 Praha 6, veronika@konsent.cz, 702 048 937, klara.kadar@konsent.cz, 724 336 150

Oddělení sociálně právní ochrany dětí

Vedoucí oddělení:

Pospíšilová Anna (2. patro, č. 325 úřad městské části Sluneční náměstí)

Tel.: 235 011 445

Email: PospisilovaA@praha13.cz

Linka bezpečí – primárně určena dětem a dospívajícím (bezplatné volání)

- www.linkabezpeci.cz, tel.: 116 111
- internetová linka pomoc@linkabezpeci.cz , chat.linkabezpeci.cz

Linka vzkaz domů – zaměřena zejména na děti na útěku z domova či ústavních zařízení (bezplatné volání)

- tel.: 800 111 113, 724 727 777

Rodičovská linka – pomáhá řešit dospělým výchovné problémy

- tel.: 283 852 222

Dětské krizové centrum, o.s. – problematika syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte

- tel.: 241 484 149, 777 664 672

Nadace naše dítě – nabídka pomoci týraným, zneužívaným, handicapovaným, ohroženým a opuštěným dětem

- tel.: 266 727 999, www.nadacenasedite.cz

DROP IN – středisko prevence a léčby drogových závislostí

- tel.: 222 221 124

Ambulance dětské a dorostové adiktologie, Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN – první specializované zdravotnické zařízení ambulantního typu úzce zaměřené na oblast závislostí, závislostních poruch a s nimi souvisejících komplikací u dětí a dorostu

- tel. 224 964 399, mail: addambulance@vfn.cz
- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/629/4965/Ambulance-detske-a-dorostove-adiktologie>

Sananim – zajištění prevence a resocializace osob ohrožených zdraví škodlivými návyky, nabídka komplexního systému péče o drogově závislé

- tel. 284 825 817

Prev-Centrum – podpora aktivit dětí a mládeže v období dospívání a nabídka pomoci v obtížných životních situacích

- tel. 233 355 459

-

Nenech to být – aktivní odkaz pro anonymní hlášení při podezření na šikanu, či jiné ubližování. <http://www.nntb.cz/s/299f67e>